

Setkání garantů výuky stomatologické protetiky v Humpolci 2011-12

Jedním z úkolů, který si položil nový výbor ČSPPS v čele s předsedkyní doc. MUDr. H. Hubálkovou, PhD., bylo uskutečnit setkání učitelů protetiky, resp. garantů preklinické a klinické výuky, ze všech stomatologických klinik České republiky. Důvodů pro tyto pracovní meetingy, vycházejících z často kladených otázek týkajících se úrovně pregraduálního vzdělání v protetice a postgraduálního celoživotního vzdělávání, bylo hned několik: osobní seznámení a navázání užších pracovních kontaktů, zjištění personální situace a technického i technologického zázemí a možností na jednotlivých klinických pracovištích, porovnání sylabů a výukových plánů, výměna zkušeností a navázání spolupráce, která by napomohla zkvalitnění edukačního procesu. Současně měla být diskutována i situace v postgraduálním vzdělávání, náplň teoretických a praktických kurzů a vyhledávání nových lektorů nejen z řad vysokoškolských učitelů.

Schůzek se zúčastnili zástupci protetických oddělení jednotlivých stomatologických klinik:

Praha – doc. MUDr. H. Hubálková PhD., doc. MUDr. M. Bartoňová CSc., MUDr. P. Barták, MUDr. J. Charvát CSc.; prof. MUDr. T. Dostálová CSc. MBA

Plzeň – doc. MUDr. A. Zicha CSc., MUDr. E. Cimbura CSc., MUDr. L. Kocourová

Hradec Králové – MUDr. J. Krňoulová PhD., MUDr. L. Vavříčková PhD.

Brno – MUDr. S. Bartáková PhD.

Olomouc – prof. MUDr. M. Eber CSc., MUDr. J. Lichnovská, MUDr. Z. Kadlec PhD. .

Podněty vycházející ze strany České stomatologické komory, jednotlivců, ale také samotných absolventů lékařských fakult a jejich školitelů vedly k formulaci okruhů otázek a problémů, které byly shledány stěžejními pro pregraduální a postgraduální protetickou praxi.

Diskutované okruhy v *pregraduálním vzdělávání* se týkaly zejména sylabů předmětů preklinické zubní lékařství, protetické zubní lékařství, gnatologie, materiály a technologie, implantologie, dále personálního a technického zázemí jednotlivých pracovišť a dostupnost odborné literatury.

Porovnáním náplně výuky na jednotlivých klinikách bylo zjištěno, že teoretická i praktická výuka se v zásadě shoduje, odlišnosti se týkaly pouze rozsahu implantologie a gnatologie,

počtu výukových hodin a časového zařazení jednotlivých předmětů. V souvislosti v praktickou klinickou výukou byl vypracován seznam základních typů výkonů pro práci na fantomech a při ošetřování pacientů a jejich počet, který byl rozeslán jako doporučený na všechna protetická pracoviště. Účastníci setkání se shodli na tom, že v oboru implantologie by měli studenti získat pouze základní teoretické vědomosti o chirurgickém a protetickém protokolu, nabytí hlubších poznatků je úkolem postgraduálních kurzů. V oblasti gnatologie byl stanoven požadavek na užší koordinaci s ostatními subobory zubního lékařství a jejího prolínání do celého pětiletého výukového procesu. Problémem, a to zejména v gnatologii, je absence kvalitní české učebnice. Přípravu vydání aktualizovaných textů, jejichž původním autorem je Dr. Borkovec, se ujme kolektiv autorů: prof. MUDr. Eber, CSc., MUDr. Borkovec, MUDr. Bartáková, PhD. a MUDr. Vavříčková, PhD. Záměrem zúčastněných bylo zmapovat situaci v odborné protetické literatuře dostupné v tištěné či jiné podobě a pokusit se sjednotit protetickou terminologii.

S kvalitou výuky úzce souvisí i podmínky, za kterých je realizována. Všechny kliniky mají dnes prostorové a technické vybavení na velmi vysoké úrovni a v souladu s požadavky na moderní stomatologii, zůstává ovšem nedostatek prostředků na materiály (např. brousky, otiskovací hmoty, součásti fantomů apod.). V této souvislosti byl formulován návrh na finanční spoluúčasť studentů. Bohužel, všechna klinická protetická pracoviště postrádají i učitele, zejména středních věkových skupin. Počty vyučujících s úvazkem 1,0 na jednotlivých fakultách jsou následující: Brno 1,0, Hradec Králové 1,0, Olomouc 4,0, Praha 1,0, Plzeň 2,0. Ostatní vyučující jsou zaměstnanci na zlomkové úvazky nebo pracují jako externisté. Např. na ÚKEZL Praha (bývalá 1. LF UK) činí součet všech úvazků 3,0 jak pro výuku posluchačů v českém jazyce, tak pro výuku anglické paralelky. Perspektivních mladých pracovníků je všeobecně nedostatek, resp. těch, kteří by na klinikách zůstali déle než 5 let. Byla by tedy žádoucí adekvátní ekonomická motivace ze strany lékařských fakult i fakulních nemocnic. Doufejme, že v tomto ohledu dojde ke zlepšení se zavedením atestace Klinické zubní lékařství.

Na všech pracovištích se začíná projevovat nedostatek pacientů, kteří by souhlasili s účastí ve výuce. Důsledkem toho je nemožné zajistit minimální počty výkonů, které absolvent během studia má realizovat tak, aby získal rutinu u všech základních typů protetického ošetření. Možným řešením by bylo nabídnout ošetřování studentů všeobecného směru lékařských fakult v rámci výuky. Z diskuse zároveň vyplynulo doporučení pro lékařské fakulty

povinného aktivního zajištění pacientů pro výuku ze strany studentů, event. výrazné slevy pro pacienty ve výuce. Problematické je i zajištění preprotetické přípravy pacienta, tj. návaznost jednotlivých oborů - konzervační stomatologie, parodontologie, chirurgie, ortodoncie, tak, aby studenti před vstupem do praxe byli schopni sestavit komplexní plán ošetření a realizovat ho.

Většina zúčastněných se podílí nejen na pregraduálním, ale i **postgraduálním vzdělávání v protetice**. Proto byla dalším tématem setkání i tato problematika. Časté invektivy ze stran praktických zubních lékařů související s připraveností absolventů a mladých lékařů 2-3 roky po promoci realizovat komplexní protetické ošetření jsou dle názoru účastníků setkání podmíněny mechanistickým pojetím zubního lékařství, kdy zcela uniká ucelený pohled na žvýkací aparát v souvislostech a navazující tendence úzce se specializovat na lukrativní druhy zubního ošetření. Dalším důvodem je také skutečnost, že mladí lékaři, kteří nemají povinnost pracovat pod dohledem, nenabudou dostatek zkušeností s komplexní sanací chrupu. Nezanedbatelným faktorem je i častý vliv některých negativních, tedy non lege artis praktik, a to jak ve způsobu navrhování, tak i realizace ošetření, a mnohdy i zastaralé materiálně technické vybavení praxí. Znalosti z protetiky u profesních zkoušek pořádaných ČSK jsou obecně horší, než je úroveň znalostí u státních zkoušek. Česká společnost protetické stomatologie navrhne systém teoretických a zejména praktických protetických kurzů pro absolventy ve spolupráci s Komorou, s povinnou účastí na vybraných tématech a v daném časovém rozvrhu. Školitelé budou navrženi jak z řad učitelů, tak praktických zubních lékařů z kvalitních ordinací. Významným zkvalitněním pre- i postgraduálního vzdělávání by bylo navázání úzké spolupráce s certifikovanými privátními ordinacemi. Otázkou ovšem je jejich finanční motivace a zvýhodnění. Tento problém souvisí i se statutem certifikovaného odborníka v protetice obecně, který by mohl poskytovat konziliární služby v terénu. Diskutována byla i úroveň zahraničních stomatologů pracujících nebo se ucházejících o práci v České republice. Úroveň jejich odborných znalostí, ale i českého jazyka je u aprobačních zkoušek rozdílná a obecně velmi nízká.

Účastníci setkání podrobili revizi a kritice Číselník protetických výrobků, který je stále ještě v platnosti, přestože je již v mnoha bodech obsoletní a zcela nezohledňuje nové materiály, technologie i ordinační postupy. V souvislosti s tím shledali potřebné navázat užší spolupráci a komorou zubních techniků, a to jak v přípravě novelizace seznamu protetických výrobků, tak pořádání společných vzdělávacích akcí.

Závěrem lze konstatovat, že 3 pracovní setkání zástupců výuky protetiky z jednotlivých stomatologických klinik v České republice rozhodně splnila očekávání. Bude ovšem třeba vyvinout další úsilí a pokračovat v navázané kooperaci, abychom českou protetiku udrželi na vysoké a s ostatními zeměmi srovnatelné úrovni.